(Nro. 279.)

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek Nro. 139. 6. Grudnia 1819.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd kraiowey ogłosił następuiący Okólnik:

Stanowi się termin peremptoryczny, do podawania rekursów do Dworu, przeciwko wyrokom Rządu kraiowego, na ciężkie przestępstwa policyyne wydanym, oraz oznaymuie się, przeciwko iakim wyrokom prosby o łaskę mieysce mieć mogą.

Na zasżle, z powodu wydarzonego szczególnego przypadku, zapytanie:

1) Jaki właściwie termin peremptoryczny do zakładania rekursów do Dworu przeciwko wyrokom Rządu kraiowego, wydanym na ciężkie przestępstwa policyyne, zachowywanym bydź ma; a mianowicie, czyli ów termin który §. 416. księgi ustaw karnych Części 2. przepisuie, albolież ów, który wymierzony iest w §. 418. tey samey księgi ustaw?

2) Czyli w owych przypadkach, gdzie wyrok pierwszey Instancyi na ciężkie policyyne przestępstwo wydany, w drodze rekursu, przez Rząd kraiowy bez żadney odmiany potwierdzonym został, i gdzie zatem iuż dwa iednozgodne wyroki zachodzą, stronie skazaney przecież droga łaski, a zatem droga trzeciey Instancyi otwartą zostawioną bydź powinna, albolitez czyli według analogii §. 414. który przy zachodzących dwóch iednozgodnych wyrokach żadnego rekursu do Dworu nie dopuszcza, także i prosby o łaskę przy istnących dwóch równobrzmiących wyrokach, odrzucone bydź maią? raczył Nayiaśnieyszy Pan według intymatu Wysokiey Kancelaryi nadworney z dnia 8. r. m. Nr. 25312. wydadź pod dniem 23. Lipca r. b. naywyższą uchwałę następuiącą:

„Co się tycze terminu peremptorycznego „do podawania rekursów do Dworu przeciwko „wyrokom Rządu kraiowego w ciężkich przestępstwach policyynych, należy trzymać się „§. 418. księgi ustaw karzących, Części 2."

„Względem zapytania drugiego postanawiam, że tam, gdzie droga rekursu przeciwko „wyrokom kary w ciężkich przestępstwach policyynych otwarta iest, tudzież przeciwko „wyrokom, które według §. 407. od polityczney Władzy nadworney wydane zostały, także i prosbom o łaskę droga nie zagrodzona, „i że ostatnią udawać się można wraz z pierwszą albo z osobna, wszakże tylko w terminie „prawem przepisanym."

Co ninieyszem do powszechney podaie się wiadomości.

W Lwowie dnia 14. Września 1819.

(Następuią podpisy).

C. K. Trybunał Appellacyi ogłosił Edikt następuiący:

C. K. uniwersalny Appellacyyny Trybunał Królestw Galicyi i Lodomeryi, na mocy naywyższego Dekretu nadwornego z dnia 10go Września 1819, Nr. 5615 to co następnie, ninieyszem do powszechney wiadomości i zachowania podaie:

Iż dochodzenie istoty czynu w występkach kryminalnych lub czynnosciach, które przynaymniey powierzchowną występku cechę maią, zawsze wprawdzie, a osobliwie w owych przypadkach, gdzie przestępca albo nieznanym, albo wyszukanym bydź nie może, z większem usiłowaniem i przezornością przedsięwzięte bydź powinno, a to tym zamiarem, żeby w swoim czasie winowayca, dla niedostatku prawem przepisanych dowodów, nie musiał bydź uwolnionym.

W Lwowie dnia 27. Września 1819.

(Następuią podpisy).

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpania.

Według naynowszych wiadomości z Madrytu z d. 4. Listopada, uchylony został także i Don Jose Imaz Minister Skarbu, (któremu w roku zeszłym poruczono to Ministerium po P. Garay). Teraz na iego mieysce mianowano Ministrem Skarbu Dona Antonio Gonzalesa Salmona. Don Jose Imaz został Rad-

cą Stanu, i powróci na Urząd dawniey przez siebie piastowany Jeneralnego Dyrektora ceł.

Król ofiarował 15,000 realów do składki zbieraney dla chorych w Kadyxie, Infanci uczynili to samo, ale nie chcą aby summa przez nich ofiarowana, była ogłoszona, inne składki wynoszą dotąd 40,000 realów. Oprócz tego rozkazał Król Jmć, aby mieszkańcom wyspy Leon rozdawano chleb racyiami ponieważ sam głod, poczynił prawie równe spustoszenia, iak i powietrze.

Nie można wiedzieć bynaymniey, co się dzieie w porcie Kadyxeńskim i z flottą, podobnież niewiadomo gdzie Jenerał Hrabia Calderon założył główną kwaterę woyska przeznaczonego do wyprawy.

W Kadyxie i na wyspie Leon ustaie zaraza. Liczba chorych zmnieyszyła się w Kadyxie w przeciągu dni 10 (od 18. do 28. Października) z 12,338 na 6,211. Wiadomości z Puerto de Santa Maria, San Lucar de Barrameda i Xerez de la Frontera nie tyle są pocieszaiące.

Francyia.

Rozporządzenie Królewskie z d. 7. Listop. umieszczone w Monitorze, odracza zagaienie Izb do 29 Listopada nie nadmieniaiąc tego przyczyny. — Było iuż bardzo wiele Deputowanych w Paryżu; pismo czasowe: *Bibliotheque historique* dopuściło się nieprzyzwoitych uwag z powodu odroczenia posiedzeń Izb upatruiąc w tem krok ubliżaiący Izbom. Z tego powodu Dziennik Paryzki Journal de Paris, prostuie uwagi te z pewną dobitnością.

W skutek rozporządzenia Królewskiego z d. 10. Listopada umieszczonych zostanie do stanu czynnego 20,000 młodych żołnierzy z klassy r. 1818. Z tey: 10,016 należy do iazdy 1232 do artyleryi 120 do inżynieryi; reszta podzielona będzie między legiie departamentowe. Do d. 10 Grudnia, ruszyć muszą wszyscy do służby powołani na mieysca przeznaczenia swoiego.

Ponieważ gazety Francuzkie podlegaią na pocztach Angielskich taxie równie iak listy podług całcy odległości Paryża od Londynu, Rząd Francuzki prawem odwetu zaprowadził niedawno ten sam sposób taxowania gazet Angielskich, przez co opłata pocztowa od każdego dziennika Angielskiego podskoczyła o 1 frank. 80 cent. Tym sposobem kosztować będzie na przyszłość w Paryżu iedna gazeta Angielska rocznie 100 Luidorów, a w Marsylii blisko 300.

Rząd Francuzki chce w ciągu roku przyszłego celem przedsięwzięcia podróży naukowey do Laponii, wysłać tam P. Noel de la Moriniere, Dozorcę rybołowstwa.

Niemcy.

Podług wiadomości z Moguncyi, Kommissyia śledcza centralna, zebrała się iuż formalnie d. 8. Listopada, i odprawiła w tym dniu pierwsze posiedzenie. Stosownie do uchwały seymowey z d. 20. Września, przystąpiono na posiedzeniu tem do wyboru Prezesa; przez większość głosów Członków Kommissyi. Wybor padł na C. Austr. Kommissarza, Radcy nadwornego Antoniego Schwarza.

Z rozkazu naywyższego, zabroniono uczniom surowo, uczęszczać do szynków i kawiarni w tych miastach gdzie są Licea, Gymnazyia, i Pedagogiie, oraz nakazano, aby się nie wyszczególniali noszeniem sukien osobliwych i aby się nie przyzwyczaiali zawczesnie do palenia tiutiunu, ale raczey starali się ziednać sobie zaletę, przez grzeczne, skromne i przyzwoite postępki. — Idąc za przykładem miast większych, gdzie przez konserwatoria, staraią się obudzać i wykształcać talenta, i rozkrzewiać smak wyższy w naukach, utworzyła teraz Intendencyia nadwornego teatru Manheimskiego szkołę artystyczna, aby mieć uczniow utalentowanych dla Drammatyki, Muzyki instrumentalney i Opery.— Wszystkim Urzędom cła wchodowego, nad Renem rozporządzono tymczasowie, aby nie przepuszczali żadnego wina beczkami z Francyi do W. Xięstwa, chybaby opłatą tego samego cła wchodowego, które pobieraią na komorach Francuzkich od wprowadzania wina Badeńskiego do Francyi. Krok ten użyty prawem odwetu, podniosł natychmiast cenę nowych win kraiowych z wielką korzyścią właścicieli.

Akta śledcze względem Sanda oddane iuż zostały Zwierzchnemu Sądowi Manheimskiemu dla dania wyroku. — Sand znayduie się ciągle w Manheimie, rany iego niepogoiły się ieszcze, nie ma nawet nadziei, aby zupełnie mógł bydź wyleczonym.

Prussy

Nadmienieliśmy iuż w N. 275/137 gazety naszey że bibliioteki pożyczalne oddane zostały pod dozor surowszy, mocą rozporządzenia Ministerium Policyi. W Prowincyiach Reńskich wyszło w tey mierze następuiące rozporządzenie: 1) Gdy na mocy praw istnących obowiązkiem iest mieyscowych Władz Policyynych, czuwać naytroskliwiey, aby przez książki, pisma ulotne, gazety, afisze i rycinу nic takiego nie rozszerzało się w publiczności, coby nadwątla-

ło przychylność i uszanowanie winne Monarsze i wspólney Oyczyznie, coby znieważało Religię, osłabiało posłuszeństwo należne Władzom; czystość obyczaiów zarażało, i coby w ogólności sprzeciwiało się przepisom Kraiowym; wynika samo przez się, iż osobliwa baczność na bibliioteki pożyczalne staie się tem potrzebnieyszą, ponieważ przez nie puszczaią się tem łatwiey w obieg pisma wszelkiego rodzaiu. Z tego powodu i stosownie do szczególnego rozporządzenia Ministerium spraw wewnętrznych i Policyi, stanowiemy w tey mierze co następuie: 2) Książki i inne pisma drukuwane lub rytowane, które treścią swoią lub znaydniącemi się w nich rycinami, względnie Religii, obyczaiów, przystoyności i porządku towarzyskiego, mogą bydź gorszące lub dwuznaczne, równie i takie, które naruszaią uszanowanie należne Monarsze i Konstytucyi, albo też wcale zmierzaią do wzniecenia nieukontentowania względem Rządu, i zawieraią zuchwałe i nieuważne nagany rozporządzeń i kroków przez Rząd przedsięwziętych, nie mogą bydź cierpiane w żadney bibliiotece pożyczalney, i ta sama surowość ma zachowaną bydź, która przepisana iest względem drukowania pism podobnych. 3) Teraźnieysi posiadacze bibliiotek pożyczalnych podać muszą mieyscowey Władzy policyyney do zatwierdzenia dokładny spis znaydniących się u nich książek i przedmiotów. Władza zaś policyyna dowiadywać się ma z osobliwą starannością o pismach następnie przybywaiących; iakoż bez iey wiedzy, nie mogą bibliioteki te żadney książki nikomu wydawać. Podobnież wszyscy, którzy otrzymaią pozwolenie na przyszłość do utrzymywania bibliioteki pożyczalney, starać się muszą przed sprowadzeniem książek o zatwierdzenie ich spisu."

R o s s y i a.

Gazeta Senacka z dnia 1. Listopada, ogłosiła poniższy Ukaz J. C. M. dany Rządzącemu Senatowi w dniu 3. (15) Października, 1819 r.

Maiąc za codzienny cel pieczółowitości Naszey, od czasu przyłączenia Królestwa Polskiego do Państw wszech Rossyy, iżby kwitnący stan handlu i przemysłu obu Kraiów oprzeć na doskonałey wzaiemności korzyści wiernych Poddanych Naszych, nie zaniedbywaliśmy czynić ułatwień dla nich w związkach handlowych, w trudnościach, które zachodziły, ażeby przez ściślevsze połączenie wzaiemnych korzyści, co raz mocniey a mocniey utwierdzać związek, który na zawsze powinien ożywiać Narody święta wolą wszechmocnego Boga, pod iedno i toż samo berło zjednoczone. Dla uskutecznienia tego zamiaru uznaliśmy teraz za istotną: naprzód: ustanowić zupełną wolność w obrocie wewnętrznym własnych płodów przyrodzenia i sztuki, w całey przestrzeni Państwa Naszego; powtóre: ułatwić samo prowadzenie handlu dla wiernych Naszych Poddanych i przeiazdu ich z iednego Państwa do drugiego; i nakoniec potrzecie: zachęcić i podnieść handel Warszawskich iarmarków; na skutek czego Rozkazuiemy:

1.) Wszystkie surowe płody obu Państw, wysyłane przez wiernych naszych poddanych dla wewnętrznego użycia, przepuszczać bez przeszkody i swobodnie przez tamożnie (komory celowy) i zastawy, urządzone na granicy między Państwem Wszech Rossyy a Królewstwem Polskiem, równie tam iak i na powrót, nie pobieraiąc poszlin (cła) i bez wymagania świadectw na pochodzenie, za obiawieniem tylko imienia właściciela, mieysca przeznaczenia, ilości i ceny ich, dla zapisania do ksiąg na tamożniach i zastawach.

Od tego ogólnego prawidła wyymuie się sól i tytoń, względem których po rozważeniu trwaiących w obu Kraiach urządzeń, będą zrobione osobne postanowienia.

2.) Pobieranie wychodowych poszlin, od płodów Cesarstwa Rossyyskiego, przewożonych przez Królestwo Polskie, dla wyprowadzenia za granicę, równie rzekami iak lądem, urządzić w naydogodnieyszych mieyscach, za wzaiemną zgodą Ministra skarbu z Rządem Królestwa.

3.) Płody rękodzielne i fabryczne i wszelkie dzieła sztuk i rzemiosł, wyrabiane wewnątrz granic Cesarstwa i Królestwa, przepuszczać również bez przeszkody i swobodnie, tam i nazad, opatruiąc poprzedniczo na dowod ich pochodzenia świadectwami od mieyscowey Zwierzchności. Od tego ogólnego prawidła wyłączaią się gorzałka i wszelkie spirytusy, oraz karty do grania, względem których osobne zrobią się postanowienia.

4.) Towary i roboty, wyrabiane z właściwych surowych płodów ziemi, dla większego zachęcenia tey gałęzi przemysłu, przepuszczać bez pobierania poszlin. Co się tycze robot surowych płodów obcych Kraiów, względem nich środki, iakie się potrzebnemi okażą, przepisane zostaną w osobnych urządzeniach.

5.) Ponieważ nadużycia mogące się zdarzać w bezpośliniowym przewozie przez Królestwo Polskie do Rossyi zagranicznych wszelkiego rodzaiu produktów, pod imieniem tamteyszych byłyby szkodliwe zarówno dla dochodu skarbu, iako i dla udoskonalenia własnych

fabryk obu Państw, przeto dla zapobieżenia im postanawia się, iżby wszelkie wysyłanie produktów przerobionych Królestwa Polskiego do Rossyi, opatrzone świadectwami mieyscowey Zwierzchności o ich pochodzeniu, nie inaczey uskutecznione były, tylko przez Warszawę, gdzie Zwierzchność Rossyyskich tamożni, po przeyrzeniu świadectw, potwierdzić powinna swoim podpisem ich rzeczwystość i wierność. Od tego wyłączają się tylko produkta tych fabryk i manufaktur, które będąc daleko od Warszawy, nie mogą bydź tam wysyłane bez podniesienia nakład, a które dla tego pozwala się wysyłać prosto przez granicę. O sposobie potwierdzenia świadectw, na pochodzenie ich rozdawanych przez mieyscową Zwierzchność, osobne zrobi się rozporządzenie.

6.) Bez takowych świadectw, wydanych na osnowie poprzedzaiącego artykułu, przez mieyscową Zwierzchność Królestwa Polskiego z napisem na nich Rossyyskiey tamożenney Zwierzchności w Warszawie, wszystkie przywożone do Rossyi z Królestwa Polskiego towary i roboty rękodzielne, maią bydź uważane za cudzoziemskie, i ma się od nich pobierać ustanowiona poszlina.

7.) Dla oddalenia wszelkich chęci do oszukaństwa, Rząd Królestwa ułoży natychmiast wiadomość o wszystkich znaydujących się w fabrykach, manufakturach i zakładach, w granicach Królestwa, z wyrażeniem gatunku i ilości wyrabianych w nich produktów, mieysca, gdzie się znaydują i imienia fabrykanta, albo właściciela z przyłączeniem sztępla fabryki, i takową wiadomość przeszle do Rossyyskiey tamożenney Zwierzchności w Warszawie; w miarę zaś zakładania nowych fabryk, będzie o nich też Zwierzchność uwiadamiać.

8.) Poddanym wszystkich stanów Królestwa Polskiego, zarówno z Poddanymi Naszemi Cesarstwa Rossyyskiego, dozwolić zapisywać się do gildy i używać wszystkich praw, kupcom do gildy zapisanym, przez Manifest Nasz 1go Stycznia 1807 roku i inne ustawy nadanych.

9.) Również kupcom Cesarstwa Rossyyskiego do gildy zapisanym, używać tych praw we wszystkich miastach Królestwa Polskiego, z zachowaniem tychże prawideł, iakie tam dla Poddanych Królestwa są przepisane.

10.) W czasie przeiazdu wiernych Poddanych Naszych Państwa Wszech Rossyy i Królestwa Polskiego, wszelkiego stanu, równie tam iak i na powrót, nie żądać żadnych innych paszportów lub świadectw, prócz tych, iakie się wydaią na przeiazd albo przechod z iedney wewnętrzney Gubernii do drugiey.

11.) Dla dzielnieyszego wzmocnienia i podniesienia handlu na iarmarkach Warszawskich, ze wszystkich cudzoziemskich towarów, prowadzonych z tych iarmarków do Państwa Rossyyskiego w przeciągu trzech lat czynić odstąpienie ustanowionych podług taryfy poszlin, w czasie opłaty ich w Warszawie na główney tamożni Rossyyskiey po dziesięć kopieiek od rubla poszlinnego, a w czasie opłaty tey poszliny na wewnętrznych tamożniach Rossyyskich po pięć kopieiek.

12.) Wszystkie te postanowienia do zupełnego podług wykonania, zaczynaiąc od 1. Stycznia następuiącego 1820 roku.

Rządzący Senat nie zaniecha uczynić wszystkich potrzebnych urządzeń, około przywiedzenia tych prawideł do należytego wykonania.

Turcyia.

Wiadomości Konstantynopolitańskie z d. 11. Października donoszą, że ieszcze ciągle trwaią badania w sprawie Ormiiańskich dzierżawców i zawiadawców mennicy. (obacz. N. 261/130 gaz. naszey). Maiątek ich i wspól ników tak ruchomy iak i nieruchomy, przedaią publicznie po kolei dla zastąpienia niedoboru, który okazał się w zamożności mennicy. Uzbierane przez nich skarby maią bydź tak wielkie, że szkoda wynagrodzona bydź może więcey, iak w dwóynasób. Podobnież aresztuią ciągle Ormiiańskich kupców i wexlarzy, i śledzą maiątek ich złożony bądź z gotowizny, bądź z kleynotów, do czego używaią wszelkich środków, zmierzaiących do celu. Upadek Ormianów, zatrwożył powszechnie wszystkich tak w Konstantynopolu iako i w innych miastach handlowych Tureckich, z powodu mnogich i wielorakich związków handlowych w których oni zostawali.

W warsztatach okrętowych zbroiowni, równie iak i w innych zbroiowniach, pracuią niezmiernie od nie iakiego czasu. Budują dwie nowych fregat i poprawiaią uszkodzone lub zaniedbane okręty; zdaie się, że nowy Kapitan-Basza ruszy z flottą na wiosnę, celem przedsięwzięcia wyprawy na morze Lewantu.

Od nieiakiego czasu zmnieysza się panuiąca tam zaraza. Nadchodzące zimna, przyczyniaią się do polepszenia publicznego stanu zdrowia.

Redakcyia F. Krattera. — Drukiem J. Pillera.